Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

**Lausunto**

2.5.2022

VN/17/2022
VN/17/2022-TEM-46

Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta

Maa- ja metsätalousvaliokunta 3.5.2022

# E 41/2022 vp Valtioneuvoston selvitys: Tiedonanto ruokaturvan takaamisesta ja elintarvikejärjestelmien resilienssin vahvistamisesta

Maa- ja metsätalousvaliokunta on pyytänyt työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) asiantuntijalausuntoa valtioneuvoston selvityksestä (E 41/2022 vp) koskien Euroopan komission tiedonantoa ruokaturvan takaamisesta ja elintarvikejärjestelmien resilienssin vahvistamisesta. TEM toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Komission 23.3.2022 antaman tiedonannon tarkoitus on vastata Versaillesissa 10.-11.3.2022 järjestetyn Eurooppa-neuvoston päätelmissä todettuun tarpeeseen vastata kohonneisiin ruoan hintoihin ja globaalin ruokaturvan haasteeseen. Venäjän hyökkäys Ukrainaan on aiheuttanut lisää epävakautta jo valmiiksi haasteissa oleville EU:n maataloustuotemarkkinoille mm. edelleen kohonneiden energia- ja lannoitekustannusten takia. Tiedonannon mukaan ruoan tarjonta EU:ssa ei ole vaarassa tällä hetkellä, sillä EU on pitkälti omavarainen monissa maataloustuotteissa. Komission ehdottamia toimia EU:ssa ruoan saatavuuden turvaamiseen ja ruoan hintavaihteluun ovat mm. sisämarkkinoiden häiriöttömän toiminnan takaaminen.

Valtioneuvosto pitää komission tiedonantoa tervetulleena. Elintarvikesektorin huoltovarmuus ja väestön ruokaturva tulee varmistaa kaikissa tilanteissa. Eurooppalainen ruoantuotanto on eräiden tuotantopanosten ja lisäaineiden sekä jossain määrin myös tuotantoon tarvittavan tekniikan osalta hyvin riippuvainen EU:n ulkopuolelta tulevasta tuonnista. Suomi tukee pyrkimystä vähentää tuontiriippuvuutta erityisesti fossiilisen energian, lannoitteiden ja valkuaisrehun osalta.

Toiminta- ja turvallisuusympäristöjen muutosten vuoksi kansainvälisen yhteistyön merkitys on korostunut kansallisten varautumistoimien ohella. Covid-19-pandemia ja sota Ukrainassa ovat lisänneet EU-tason toimia yleisen resilienssin ja huoltovarmuuden kehittämisessä. EU:n yhteisen varautumisen ja huoltovarmuuden kehittäminen ovat myös Suomen etu.

Suomella on kansainvälisesti ainutlaatuinen, hyvin toimiva huoltovarmuusjärjestelmä. Toimiva elintarvikehuolto on yksi yhteiskunnan elintärkeä toiminto ja keskeinen huoltovarmuuden toimiala. Kansallisen elintarvikehuollon tavoitteena on varmistaa elintarvikealan jatkuvuudenhallinta. Sen tehtävänä on turvata riittävä alkutuotanto, elintarviketeollisuuden jalostuskapasiteetti, toimiva teollisuuden ja kaupan jakelujärjestelmä kuluttajille sekä vähittäiskauppaverkoston ja ruokapalveluiden toiminta.


| **Postiosoite**<br>**Postadress**<br>**Postal Address**<br>Työ- ja elinkeinoministeriö | **Käyntiosoite**<br>**Besöksadress**<br>**Office** | **Puhelin**<br>**Telefon**<br>**Telephone** | **Faksi**<br>**Fax**<br>**Fax** | **s-posti, internet**<br>**e-post, internet**<br>**e-mail, internet** |
|---|---|---|---|---|
| PL 32<br>00023 Valtioneuvosto | Aleksanterinkatu 4<br>Helsinki | 0295 16001<br>+358 295 16001 | 09 1606 2160<br>+358 9 1606 2160 | kirjaamo.tem@gov.fi<br>www.tem.fi |

Euroopan unionin harmonisoidulla lainsäädännöllä ja sisämarkkinoilla on suuri merkitys suomalaisen huoltovarmuuden toteutumiselle. Hyvin toimivat sisämarkkinat muodostavat vakaan perustan myös EU:n elintarvikehuollolle ja elintarviketurvalle. Työ- ja elinkeinoministeriö pitää tärkeänä, että kriisitilanteissa varmistetaan sisämarkkinoiden toimivuus ja nykyisten sääntöjen tehokas täytäntöönpano. Tavaroiden, palvelujen ja työvoiman tulee voida liikkua mahdollisimman vapaasti myös poikkeuksellisissa olosuhteissa.

Komissio valmistelee parhaillaan aloitetta sisämarkkinoiden hätäapuinstrumentista, jonka tavoitteena on vahvistaa sisämarkkinoiden kriisinsietokykyä, varmistaa sisämarkkinoiden toiminta kriisitilanteissa sekä varautua erityyppisiin kriiseihin sekä kysynnän ja tarjonnan häiriöihin. Komissio on käynnistänyt aloitteeseen liittyen julkisen kuulemisen, jonka tarkoituksena on kerätä palautetta sisämarkkinoiden toiminnan häiriöistä ja niiden laajuudesta kriisitilanteessa sekä mahdollisista ratkaisuvaihtoehdoista ja niiden todennäköisistä vaikutuksista. Kuuleminen päättyy 11.5.2022.

Venäjän hyökkäys Ukrainaan on korostanut elintarvikehuollossa varautumisen ja huoltovarmuuden merkitystä. Kansainvälisen ja EU-tason yhteistyön kehittäminen on tärkeää huomioiden kuitenkin, että kansainväliset varautumistoimet eivät voi korvata kansallista varautumistarvetta ja omia kansallisia toimia.

Neuvotteleva virkamies Henri Backman, p. 029 506 3581